

Formular për SYLLABUS të Lëndës: Gjenetika animale

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë Programi: Prodhimi shtazor (PSh)
Titulli i lëndës:	Gjenetika animale
Niveli:	Bachelor, Niveli 6.
Statusi lëndës:	Lendë obligative
Viti i studimeve:	Viti i II-te, semestri III-te (BSc)
Numri i orëve në javë:	2+2 h
Vlera në kredi-ECTS:	5 ECTS
Koha / lokacioni:	Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë, Prishtine
Mësimdhënësi:	Prof. Bajram Berisha, Ass. Dr. Nue Marku
Detajet kontaktuese:	Fakulteti i Bujqësisë dhe Veterinarisë Zyra Nr. 22 (Prof. B. Berisha)
Përshkrimi i lëndës	Gjenetika animale vënë në theks proceset e trashëgimise bazuar ne ligjet e Mendelit, ligjshmerite e biologjise molekulare, gjendjen imunologjike, klinike, sëmundjet trashëguese etj. Për më tepër, theks i veçante i kushtohet bioteknologjise animale, metodave bashkekohore te kesaj disipline shkencore, ruajtjes se potencialeve (autoktone) gjenetike te shtazeve si dhe metodave te vlerësimit te vecorive idividuale dhe te ligjshmerive te popullacionit te kafsheve shtepiake.
Qëllimet e lëndës:	Lënda Gjenetika animale ka për qëllim ngritjen e njohurive te studenteve, lidhur me ndryshimet e mundshme ne organizmin e kafsheve shtepiake dhe te popullacionit te tyre si rezultat i faktoreve me efekte gjenetike. Programi i kësaj lende do të ndihmojë në përgatitjen e ekspertëve të kualifikuar në shkencat veterinare, zooteknike, ushqimit dhe prodhimit të ushqimit me qëllim për të rritur nivelin e ulet ekzistues te prodhimitarise, si dhe kontrollin e vecorive te ndryshme me karakter trashegues. Për më tepër, ky kurs ka për qëllim qe të ndihmojë studentët për të fituar njohuri më të mirë të sistemeve te ndryshme bioteknologjike, trashëgimisë dhe fenomeneve tjera gjenetike per individin dhe popullacionin.
Rezultatet e pritura të nxënies:	Pas përfundimit të këtij kursi, studentët do të jenë në gjendje të: - artikulojne informata te nevojshme lidhur me rendesine e

	<p>genetikes ne prodhimtarine shtazore.</p> <ul style="list-style-type: none"> - definojnë konceptet e genetikes ne pergjithesi dhe ligjet e Mendelit ne vecanti; - artikuloj se si sistemet e trashëgimisë, mutacionet dhe anomalitë (gjenet mutative, gjenet e diagnostifikimit, trashëgimia poligjenike, QTLs etj), ndikojne ne trashegimin e vecorive te caktuara, parashikim e tyre ose ne parandalimin e tyre; - definoj bazat e bioteknologjise riprodhimit në mbarështimin e kafshëve shtëpiake (AI, IVF, ET, ICSI...). - definoj shtigjet e reja dhe potencialet qe ofron genetika në menaxhimin e seleksionimit të shtazëve në prodhimtarinë shtazore. - demostroj dije te mjaftueshme per ruajtjen dhe konservimin e diversitetit të burimeve gjenetik dhe speciet e rrezikuara. 		
Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë/Ditë	javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	1	15	15
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	5/semester		5
Ushtrime në teren	5/semester		5
Kollokfiume, seminare	5/semester		5
Detyra të shtëpisë	5/semester		5
Koha e studimit vetanak të studentit (bibliotekë ose shtëpi)	1	15	15
Përgaditja përfundimtare për provim	5/semester		5
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	5/semester		5
Projektet, prezentimet, etj	5/semester		5
Totali			125

Metodologjia e mësimëdhënies:	Ligjërata, Puna praktike (pune laboratorike, teorike), Puna individuale/prezantim nga studentet etj. Vlerësimi i pergjithshem (vijueshmeria)
Metodat e vlerësimit:	Vlerësimi i parë: 20% Vlerësimi i dytë: 20% Detyrat e shtëpisë ose angazhime tjera 10% Vijimi i rregullt 10% Provimi final 40% Total 100%
Literatura	
Literatura bazë:	-Materialet e e ligjeratave dhe ushtrimeve (Skriptat) te pergatitura nga arsimtari i lendes do tu dorezohet studenteve (ose keto skripte do te vendoset ne web faqen e Fakultetit). - Introduction to Veterinary Genetics, 3rd Edition by Frank W. Nicholas, Wiley-Blackwell.
Literatura shitesë:	- Genetics: from genes to genomes, ED. 2 nd / Hartwell, Leland (et al.). - Benjamin A. Pierce: Genetics a Conceptual Approach: 2nd edition. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data Control Number: 2004114215. - Benjamin A. Pierce: Genetics a Conceptual Approach: 2nd edition. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data Control Number: 2004114215. - Bazat e inxhinieringut gjenetik, Ed 3d, 2008, Desmond Nicholl (perkthim) - Artikuj shkencor te mesimdhenesit e lendes te cilet mund te gjenden ne faqen "PUBMED" (http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/), ISI Web of knowlwdge (http://apps.webofknowledge.com), scopus dhe ne faqe tjera shkencore.
Plani i dizajnuar i mësimit:	
Java	Ligjerata që do të zhvillohet
Java e parë:	Hyrje: Historia e gjenetikës dhe ndikimi i saj në shkencë dhe shoqëri, projektimi (gjenetik) i eksperimentit, testimi i hipotezave
Java e dytë:	Domestifikimi i llojeve, efektet e evolucionit
Java e tretë:	Dogma e biologjise molekulare, Acidet nukleike, Gjeni-njesia themelore e trashegimise, Gjenet dhe proteinat, Struktura e ADN dhe riprodhimi
Java e katërt:	Teoria kromozomale e trashegimise,

	Bazat Mendeliane, gjenetika cyto dhe molekulare, Përrjashtimet Mendeliane (polimorfizmi allelik, imunogjenetika etj.)
Java e pestë:	Mutacionet e gjeneve: llojet, burimet, mekanizmat.
Java e gjashtë:	Sëmundjet e trashëgueshme dhe anomalitë. Parandalimi i mutacioneve me efekte negative, trashëgimia poligjenike.
Java e shtatë:	Mutacionet e gjeneve letale (vdekjeprurëse) në mbarështimin e kafshëve
Java e tetë:	Mejoza dhe rekombinimi i gjeneve, Inxhinieringu gjenetik,
Java e nëntë:	Mekanizmat e rekombinimit gjenetik
Java e dhjetë:	Kontrolli i ekspresionit të gjeneve dhe proteinave
Java e njëmbëdhjetë:	Bioteknologjia e riprodhimit të kafshëve (AI, ET, IVF, ET, ICSI...)
Java e dymbëdhjetë:	Bioteknologjia e riprodhimit të kafshëve (klonimit, transgjenia- OMGJ)
Java e trembëdhjetë:	Metodat e gjenetikes molekulare PCR, RT-PCR, elektroforeza, EIA, RIA...
Java e katërbëdhjetë:	Ruajtja dhe konservimi i diversitetit të burimeve gjenetik dhe speciet e rrezikuara, Bioetika: aspektete etike të kultivimit të kafshëve dhe Bioteknologjia e kafshëve
Java e pesëmbëdhjetë:	Seminar - prezantim i një artikulli të zgjedhur shkencore origjinal nga fusha e gjenetikes së shtazëve.

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

Pjesëmarrja e studenteve të ligjërata dhe ushtrime është e obligueshme. Reflektimi në punë në grupe është i dëshirueshëm.
Telefonat mobil duhet të fiken gjatë orëve të mesimit. Lejohet shfrytëzimi i laptopit për qëllim të përcjelljes së ligjëratave dhe mesimnxënjes aktive gjatë orëve të mesimit.